

NAGYVÁRAD

Előfizetési ár: Vidéken egy óra 50 lei.
Nagyváradon: egy óra 40 lei.

Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR
Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly utca
(Szilágyi Dezse)-utca

Nem jelent rendszerváltozást az új kormány

A parasztpárt vezérének heves támadása

A kamara tegnapi ülését délután három órakor nyitotta meg Orleanu elnök. A kormány tagjai közül az ülésen megjelentek Bratianu Jonel miniszterelnök, Bratianu Vintila, Duca, Constantinescu és Vaitoianu, továbbá az új miniszterek közül Tancred Constantinescu, Lepadatu és Saveanu, akiket a többség nagy lelkesedéssel ünnepelt.

Bratianu miniszterelnök felolvasta a kormány átalakításáról szóló királyi kéziratot, majd felolvasta a kormány nyilatkozatát, amelyben hangsúlyozta, hogy a kormány politikája a régi marad. Ezután benyújtotta a munkaügyi minisztérium kettéválasztásáról, valamint az új belügyi államtitkárság felállításáról szóló törvényjavaslatokat.

A kamara megszavazza a két új alelnöki állás felállításáról szóló törvényjavaslatot.

Chalippa a parasztpárt nevében nyilatkozatot olvas fel, amelyben kijelenti, hogy a jelenlegi parlamentet törvénytelennek tekinti és követeli annak azonnali feloszlását.

Bratianu miniszterelnök kijelentéseire — mondta — csak egyet válaszolhatok: a liberális kormány két évi uralma alatt semmit sem végzett. Gazdasági és erkölcsi tekintetben a csődbe vitte az országot, amely ma feltartóztathatatlanul

rohan a lejtőn lefelé. Vártuk, mindig vártuk azt a becsületes gesztust, amellyel a kormány az ország színe elé viszi, szabad választást biztosítva, a kormányzat ügyét, ez a gesztus azonban elmaradt. A kormány munkássága mindenkor személyi természetű volt, ennél több soha. S legutóbbi cselekedetével a kormány újja szervezésével, megtagadta eddigi elveit, amelyekben mindig azt hangoztatta, hogy a minisztériumok számát szaporítani felesleges. A parasztpárt nevében és felhatalmazásából kijelentem, hogy mi a kormányt ma is úgy, mint eddigi, bitorlónak tekintjük, amelyet egy törvénytelen törvényhozás támogat.

Bratianu miniszterelnök nyomban válaszolt a felszólalásra és kijelenti, hogy a felirati vita folyamán alkalmuk lesz a pártoknak a kormány politikája bírálatára. Meggyőződése, hogy kormánya az ország érdekében mindent elkövet.

Elnök szünetet rendel el, amely alatt a kormánypárt tagjai értekezletet tartanak, amelyen az alelnöki állások betöltésével foglalkoznak.

Szünet után az alelnöki állásokat töltik be. Erdély részéről megválasztják Chiseanut, Bukovina részéről Jorga Tomát. Ezután a különböző szekciók tartották meg alakuló üléseiket, mire a kamara ülése véget ért.

eddig állott nagy koalíció összeomlik, a mi igen előnyös lesz a német jobboldali radikálisok propagandájának, akik örömeiket nem is titkolják.

Mikor a vámfőnök politizál

Az ember kap egy jelentéktelen postacsomagot, ajánlott küldeményt külföldről, amit a posta nem kézbesít, mert előbb a vámhivatal meggyőződést akar szerezni a tartalmáról. Rendben van. Az ember kiáradul a Biharpüspöki felé vezető országútra, beóvakodik a Kert-várossal szemben emelkedő vámhivatalba, ahol hosszas tördés, hadifáradalmak után végre sikerül keríteni valakit, aki útbaigazítja. Az ember címére érkezett ajánlott küldemény nem nyom többet huszonöt dekánál s mint később kiderül: az érte járó vámilleték legszigorubb számítás szerint is csak huszonnyolc lei. Az embernek azonban így is csak akkor adják ki a küldeményt, ha előbb a vámfőnöknek jelentkezik első emelet, a lépcsőfeljárt közvetlen közelébe eső baloldali ajtó... A vámfőnök íróasztalánál ül hivatása magaslatán és természetesen nagyon komoran. Románul majd miután látja, hogy az ember románul nem tud, németül beszél. Az ember csak azt érti, amit németül mondott, tehát csak ettől kezdve jegyezheti meg a párbeszédet.

A főnök: Mióta lakik Ön Nagyváradon?

Az ember: Születésem óta, főnök úr.

A főnök: Románul nem tud?

Az ember: Sajnos még nem volt alkalmam megtanulni.

A főnök (asztalára csap): Még egyszer kérdezem, mióta lakik Nagyváradon?

Az ember (fejében egy kicsit kezd dühösen sűrűsödni a vér): Mindenesetre régebben, mint a főnök úr.

A főnök: Hogy meri ide betenni a lábát, ha nem tud románul? Mi?

Az ember: Kérem főnök úr, nem tartom az időt arra alkalmasnak, hogy önnel nyelvi vitába bocsájtkozzam. De egész véletlenül újságíró vagyok s így módomban lesz kérdéseire holnap a nyilvánosság előtt válaszolnom. Nem kívánom, hogy a címemre érkezett csomagot kiszolgáltassa. Ha úgy gondolja, hogy küldemények csak románul beszélő állampolgároknak kézbesíthetők, én nem reflektálok a kiadására. Ellenben szeretném tudni főnök úr nevét.

A főnök urat szemmel látható módon jobb kedvre hangolják az ember szavai. Már nem szól, sőt a nevét is elfelelti megmondani; mástól kell megtudnom, hogy Zlatescunak hívják. A vevényemre rávezeti, hogy kiadható, aztán mint az ilyen jelenetek után az illető szabályai megkövetelik, köszönés nélkül távozik. De miután az ügy ezzel csak én reám nézve nyert befejezést, a főnök úr durva szeszélyeinek kitett polgártársaimra nézve ellenben nem, és miután különben is ígéretet tettem Zlatescu úrnak, hogy nyelvtani kérdéseire még visszatérek, ezennel bártorkodom alábbi soraimat adressálni a tetteitellen vámfőnökhöz.

Német kommunisták ultimátuma

A Németország fizetőképessége ügyében összehívott jóvátételi megbeszélésen a francia állásponttal szemben az angol-belga álláspont győzött. Megállapodtak abban, hogy Németországot csak a szakértői munkákba vonják be. A német jegyzékre azt fogják válaszolni, hogy a német fizetőképesség megvizsgálására vonatkozó kérelmet teljesítik.

A német válság elintézésére különben most már Japán is kész rendelkezésre bocsájtani jószolgálatát. A tokiói kormány ugyanis oda nyilatkozott, hogy célszerűnek tartja a jóvátételi meghívást, amit Japánhoz Amerika intézett s Japán maga is hajlandó részt venni a konferencián.

Az angol politikai körök egylegöre feszült érdeklődéssel kísérik a szeparatista mozgalommal kapcsolatos törekvéseket. A különválási agitációt nagyfontosságúnak tartják a szövetségesek szempontjából. Anglia az ilyen törekvéseket nem hagyhatja jóvá. Baldwin kijelentette, hogy

Németország bármely részének különválása a versaillesi szerződés megszegését jelentené, mert ez által Németország beláthatatlan időkre elveszítené fizetőképességét.

A drezdai új szociáldemokrata kormányt Fellesch, az első Zeigner-féle kormány gazdasági minisztere alakítja meg. Liebmann, Zeigner belügyminisztere való-

színűleg bennmarad a kormányban. A többi tárcát szociáldemokraták töltik be, úgy, hogy a kormány végeredményében kisebbségi-szocialista kormány, amelynek működését a néppárt és demokraták el-
tűrik.

A berlini kommunista párt ultimátumban szólította fel a szociáldemokratákat, hogy válaszoljanak, hajlandók-e velük egy fronton harcolni? A szociáldemokraták — tekintettel a kommunistáknak Hamburgban, Szászországban és egvebütt viselt dolgaira — elutasítólag válaszoltak.

Párisból jelentik: Curson ma jegyzéket nyújtott át a Quai d'Orsay-n, amiben kifejteti hogy a rajnai elszakadási mozgalom nem felel meg a helyi lakosság érzelmeinek és hogy a franciák és belgák magatartása nincs összhangban a versaillesi szerződéssel.

Maga részéről Anglia a szeparatista kormányt sem de jure, sem de facto el nem ismeri.

Berlinből jelentik: A legutóbbi fejlemények után biztos, hogy a szociáldemokraták központi vezetősége bizalmatlanságot fog szavazni a Stresemann-kormánynak a Szászországgal szemben tanúsított politikája miatt. A szociáldemokraták nem csinálnak titkot abból a felfogásból, hogy a Szászországban történekeért nem vállalják a felelősséget. Számolni kell az-
zal, hogy a Stresemann-kormány mögött

Kedves Zlatescu Úr!

Visszatérve az önnel tegnap folytatott rövid, de annál kellemetlenebb párbeszédre, különösen pedig a beszélgetés folyamán ön által feltett kérdésekre, kénytelen vagyok ezeket válaszolni.

Harminc év alatt azért nem tanultam meg románul, mert Nagyvárad túlnyomóan magyar többségű polgárai között élve mindaddig nem volt szükségem a mai államnyelv elsajátítására. Mától kezdve azonban szorgalmasan fogok tanulni azért is, hogy az önhöz hasonló urak gorombaságaira a jövőben saját anyanyelvükön felelhessek. Ön kedves Zlatescu úr, amikor azt hitte, hogy sértegetései növelik előttem egy neveletlen ember tekintélyét, elfelejtette, hogy a fináncnak semmi köze a nyelvészethez. A fináncnak az a kötelessége, hogy az orrát az elvámolnivaló dolgokba fúrja; ne tévessze össze önmagát Pteancu Sándorral, a közönséget pedig iskolás gyermekekkel. Önnek Drei Schritt a nemzetiiségi kérdésektől kedves Zlatescu, ha hivatalát becsületesen, objektíve akarja ellátni. Mert lássa Zlatescu, a politika elragadja az embert, ön dühében elfelejtette megnézni a csomagomat, mert fináncszimatját másfelé terelte a politika.

Vagy jó sovíniszta valaki, vagy pedig jó finánc. Kettő egyszerre nem lehet. Nem menti az ön viselkedését az sem, hogy az újságíró előtt lehiggadt, amikor észrevette, hogy nem „csak a közönséggel” akadt ostoba afférja. Istenem, hiszen ha a szegény kereskedők valamennyien kimernek nyitni a szájukat, mint ahogyan én ki nyitottam, alighanem ismertebb neve volna Önnek az erdélyi közvélemény előtt, mint a legnevesebb publicistáknak. Tiszteletesebb hangot jövőben a publikummal, Zlatescu úr! Velem a vámnál már aligha találkozik. Huszonötdekas csomagokért nekem, nincs kedvem mázsás gorombaságokat és tisztomás ostoba kérdéseket végighallgatni. Minthogy azonban nem a közönség van önért, hanem megfordítva, egy jó tanácsot mégis adhatok önnek, Zlatescu. Amint tegnapi entrevünk konzekvenciáját levonva én már ma megkezdtem a román leckéket, tanulom ön viszont magyarul. Sűrűbben fogja használni venni állásából kifolyólag ennek a nyelvnek, mint én a románnak.

A nyelvleckéken kívül egyébként úgy heti tíz órában az illetan sem ártana önnek. Gondolja meg és ég velünk. Zlatescu úr.

Tiszteletlen híve:

Tabéry Géza.

A miniszter elrendelte a Rimanóczy-bérlet megkötését

A tanácsülés dr. Fédér Ottó népjóléti tanácsos előterjesztésére ismételt foglalkozott a Rimanóczy-hotel, fürdő- és a Royal-kávéház bérletével.

A Rimanóczy-alap bérlete körül esztendő óta heves polémia folyik és nem egy város politikai harcot idézett fel az elmúlt évek során a városi gazdálkodásnak ez a kétségtelenül érzékeny pontja. Minden Achilles-sarok keresésénél ott szerepel a Rimanóczy-hagyaték, melyet a nemesszívű nagyváradi gyáros azzal hagyott örökbe, hogy kamataiból a város szegényeinek biztosítsanak — amily mértékben csak lehetséges — ellátást.

A sok millió értékű objektumot évi 70.000 lejjel kamatoztatja a mai napig a város.

Dr. Simonca főügyési harcai a Rimanóczy-bérlet körül zajlottak le és értek minden eredmény nélkül véget, míg a napokban

a miniszter leiratot küldött a városnak, melyben új bérleti szerződés kötését rendeli el a mai viszonyoknak megfelelő ellenértékkel.

Dr. Fédér Ottó népjóléti tanácsos javasolja, hogy a tanács már régebben kinevezett Rimanóczy-bizottsága, melyben a polgármester, a főügyész, a főjegyző, a főmérnök és a népjóléti tanácsos foglalnak helyet, tőlön össze és a megállapított feltételeinek megfelelően kezdjen tárgyalásokat a Rimanóczy-bérletre alakult részvénytársasággal.

A tanács dr. Fédér javaslatát elfogadta.

Az új református árvaház megnyitási ünnepe

A református tanítónőképző intézetben tegnap délelőtti megnyitották a református fiúárvaházat. Nem pompával, nem nagy beszéddel, csak egyszerű, de meleg, szívet érintő közvetlen ünnepség keretében, amelyhez az ünnepi hangulatot. Három árva kis fiú és tíz felszerelt árva gyermekre váró ágyacskák adta meg. Nem volt hangos ünnepség, de ünnepe volt a társadalomnak, mert egy jótékony intézménnyel a tegnapi naptól fogva több van Nagyvárad falai között.

Déli fél 12 órára összegyűlt a Protestáns Jótékony Egyesület női és férfi választmánya a tanítónőképző földszintjén két szobába elhelyezett árvaházba. Megjelent dr. Bucico Coriolán polgármester neje, valamint az összes helybéli nőegyletek elnökségei.

A szoba teljesen megtelt a megjelentekkel és nagyrésze a folyosón helyezkedett el. Fél 12 órakor az egybegyűlteket ajakán felhangzott a Te benned bízunk eleitől fogva... Ősi zsoltár, melyet nők és férfiak együtt énekeltek. Súlyok István püspök rövid, lélekéből lélekhez szóló imában köszöntö meg az Urnak, hogy hűveiből még nem halt ki az áldozatkészség és megteremteni tudták az árvaházat. Cserrák Béla esperes, az árvák atyja röviden ismertette az árvaház létesítését. Még a háború előtt elhatározták, történetek is adakozások, de az összeg, amely a mai valutában amúgy is csekély lett volna, hadiköltségben elveszett. Papp Dezsőné elnöknőnek köszönhető, hogy fáradhatatlan energiával fellelkesítő

odaadással megvalósította a régi tervet s felállította az árvaházat. Az ő lelkesedése, munkája, a református hívek áldozatkészsége is megnyitotta s most már biztosítva van egyelőre tíz árva fenntartása s ezt biztosítja a hívek felajánlott áldozatkészsége. Ezek után az árvaházat a választmány nevében átadta Papp Dezsőné elnöknőnek, aki röviden megköszönte az árvák nevében is az eddigi támogatást s kérte viseljék szívükön továbbra is az árvaház gondját. Ezzel az átadási, illetve megnyitási ünnepség befejezését nyert.

A tíz ágy közül öt alapítvány. Ifj. Rácz Jánosné, Magocsi Nagy Lajos, Gulyás Lajosné, Bodnár Béláné és Czira Kálmánné alapítvány, de még több alapítvány várható, nagylelkű református asszonyoktól.

Eddig négy árvát vettek fel. Nagy Lajos nagyváradi kovácsmester kis fiát, Petra József pincér József és László nevű fiait és Thury Lajos nevű fiúcskát, akik még nem hozták be az árvaházba. Mindeniknek apja a harctéren esett el.

A gyermekeket Mester Mihályné vette gondozás alá, amíg a gondnoknő állását elfoglalhatja.

A három kis árva látható szeretettel simult Papp Dezsőné elnöknőhöz, aki nem minden megindultság nélkül vezette ágyaikhoz új otthonukban.

Az egyszerű ünnepségnek legbűbb kifejezője volt az a néhány könnyecske, mi a szemekbe gyűlt, amelyek beszéltek az ebben minden beszédnél.

Az ünnepség után a Gyulai és Gyenge fényképészet felvételt készített a megjelentekről és a képet az árvaházban fogják elhelyezni.

Súlyos fegyházbüntetést kaptak a bukorványi rablógyilkosok

Szerdán délelőtti hirdették ki az ítéletet a bukorványi rablógyilkosok ügyében.

Gyér publikum érdeklődött csak. Tíz órakor vonult be a bíróság és Szöllősy Gyula elnök kihirdette az ítéletet. A bíróság büntetést mondott ki és elítélte:

Kanalas Flórárt gyilkosság és rablás büntetésében 6 évi fegyházra,

Balogh Miklóst 8 évi fegyházra,

Varga Györgyöt és Gavris Florarét 6-6 hónapi fegyházra büntette és a büntetésüket a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette.

Felmentette a bíróság Bogdán Györgyöt, Varga György (Gyurli) és Dana Máriát.

A három fegyházra büntetett ember felebezést jelentett be az ítélet ellen. A felmentettek ítéletét Muzsú Lucian ügyész felebezte meg.

Péntektől látható a

Cezarina

a leghatalmasabb filmremek

a Dorian Filmszínházban

DORIAN FILMSZÍNHÁZ

Ma, csütörtökön utoljára

A Ghetto gyermeke

Megható zsidó dráma 6 felvonásban

A Kol-Nidre eredeti csodás muzsikájával.

Dorian-film!

HARRY PIEL

szenzációs alakítása

a Sátán helytartója

befejező — második — rész
csütörtökön először az

Apollo moziban.

GRACIA

ÚJ FÉNYKÉPÉSZETI MŰTEREM

Reg. Ferdinand (v. Rákóczi-ut) 23. sz.

(Steiner-ház)

megnyit!!

1763

Cipészek és
csizmadiák
figyelmébe!

Mandel, Traub és Erdős

bőrkészítése és cipőfelsőrész készítése feltűnő olcsó árban árusítja az összes bel- és külföldi bőrárakat, továbbá szakszerűen és gyorsan készít mindennemű cipőfelsőrészt.

Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 16. sz.

Megállapították a novemberi menetrendet

[Uj változások a személyforgalomban]

Az új téli menetrend november 5-én lép életbe. A kidolgozott menetrenden megállapították a végleges változtatásokat, melyeknek a régi menetrendtől eltérő változtatásait közöljük a vasúti igazgatóság következő információja alapján:

21. számú gyorsvonalat: Tövisre délután 6 óra 5 perckor, indul 6.14, Kolozsvárra érkezik 8.47 este, indul 90.2, Nagyváradra érkezik 12.50, indul 1.10.

A 22. számú gyorsvonalat: Nagyváradról indul reggel 4.40, Kolozsvárra érkezik 8.17, indul 8.32, érkezik Tövisre délelőtt 11.12, Tövisről indul 11 óra 22 perc.

A 31. számú gyorsvonalat: Tövisre érkezik reggel 7.43, indul 7.59, Kolozsvárra érkezik 11.44, indul 11.57, Nagyváradra érkezik délután 3.8, indul 3.35.

A 32. számú gyorsvonalat: Nagyváradra érkezik délután 3.20, indul 3.30, Kolozsvárra érkezik 7.12, indul 7.27, Tövisre érkezik este 8.02, indul 12 óra 12 perc.

A 401. számú személyvonalat: Kolozsvárról indul hajnalban 3.41, Nagyváradra érkezik 8.43.

402. számú személyvonalat: Nagyváradra érkezik este 7.45, indul 8.47, Kolozsvárra érkezik este 7.45, indul 8.47, Kolozsvárra érkezik 2.14.

403. számú személyvonalat: Tövisre érkezik reggel 6.46, indul 7.06, Kolozsvárra érkezik délelőtt 11.26, indul 11.56, Nagyváradra érkezik délután 5.25.

404. számú személyvonalat: Nagyváradról indul déli 12.29, Kolozsvárra érkezik délután 5.45, indul 6.07, Kocsárdra érkezik 8.20, indul 8.26.

405. számú személyvonalat: Tövisről indul délután 2.46, Kolozsvárra érkezik 6.06, indul 6.31, Nagyváradra érkezik 11.58.

406. számú személyvonalat: Nagyváradról indul reggel 5.35, Kolozsvárra érkezik 11.06, indul 11.28.

407. számú személyvonalat: Nagyváradról indul reggel 1.20, Szatmárra érkezik 6.09-kor. A 408. számú személyvonalat: Szatmárról indul este 11.20-kor, Nagyváradra érkezik reggel 4.05.

A 440-a/437-a számú Szamosvölgyi Kolozsvárról reggel 7.04 helyett 7.20 indul. Ellenvonatának marad a régi menetrendje. — A 27/27. sz. gyors Nagybánya felől reggel 9.18 érkezik Kolozsvárra. — 440/437. számú személyvonalat Kolozsvárról indul este 8 órakor.

591. számú vegyesvonalat: Kolozsvárra érkezik reggel 7.48-kor. — A 605. számú vegyesvonalat: Nagyváradra érkezik reggel 7.20. — A 606. számú vegyesvonalat: indul Nagyváradról délután 4.41-kor.

A 31. és 32. számú gyorsvonalatokhoz a Bukarest—Nagyvárad, valamint Bukarest—Halmi—Prága között járt közvetlen személykocsikat csak a hét négy napján kapcsolnak: Bukarestből hétfőn, kedden, csütörtökön és szombaton való indulással; kedd, csütörtök, péntek és vasárnap Bukarestbe való érkezéssel. A gyorsvonalakkal egy elsőosztályú Bukarest—Budapest—Bécs közt járó közvetlen kocsis is fog rendszeresen közlekedni.

**Fogkrém van sok
FORMODONT
csak egy!!**

Londonból

**őszl szövetség
megérkeztek!!**

**Elsőrendű munka —
olcsó szolid árak!!**

Hackmayer uri-
szabó
Str. Avram Jancu (Kossuth-utca) 2. sz.

Hölgyeim

csakis olcsón vásároljanak

flaneleket, vásznakat, férfi
és női kosztüm és kabát kel-
méket, béléseket.

Látogatóban halott színészeknél

Ennek a csodahosszu, szépséges ősznek ragyogó haláltusa kitarított tehát addig a napig, amikor végtelen sorokban ismét kizarándokolunk elpihent kedveseinkhez a millió gyertyafényes, újból felvirágozott temetőbe... Huszonnégy fokos nyári melegben, október végén a temető szinte mosolyog.

Enyhe bánattá lágyul fölötté a rideg elmulás; százéves sírok jönnek közel a ma emberéhez és próbálnak aláulni valamit azokról az elfelejtett évelekről, amiket méhükben rejtene.

Nem a saját halottunk; mindnyájunk halottai hívtak ezuttal az olaszii és az ősi sarkertek felkeresésére. Azoknak a halottaknak sírjai, akik tíz, harminc és száz esztendővel ezelőtt éppen úgy küzdöttek kulturánkért, mint ahogy ma illik érte verekednünk. A régi küzdőket többé-kevésbé elfeledték a mai Nagyvárad fiai, akármennyire népszerűek voltak is maguk idejében. Mert róluk lesz szó, a népszerűek-népszerűiről, színészekről s színház körüli ájtatosokról, kik számban összesen kilencen nyugszanak a hideg hant alatt.

*Aki száz évvel ezelőtt
ráfizetett a várad színházra*

Nagyon kevesen tudnak róla s ez talán fokozni fogja az érdekességét, hogy most ősszel telik be kilencvenkilencedik esztendeje annak, hogy az első nagyvárad szinagazgató porait örök nyugalomra helyezték a végtelen rónákba simuló ősi temetőben.

Az Erdőss-féle vasöntőde és gépgyár gépei egy lázasabb élet taktusát zakkatolják a többszázévestendős pihenő felé, ahol Madas Pistával a Sándorffy József fejköve után kutatunk. Madas harminc évvel ezelőtt járt a Sándorffy-sírnál, akkor a fejkő felirása olyan olvashatatlanul elmosódott, hogy ujjával tapogatta ki a betűket. Kétségesnek tartja, ráakadunk-e ma már a sírra? Egyszerre két borostyánnal futtatott kopaszodó fa tövében legnagyobb meglepetésünkre csinos vasráccsal szegélyezett hantra bukkanunk. Regyeletes kezek úgy látszik még sem

hagyták pusztulni a sirt. Vörös, egyszerű márványsírkövön vadonatúj aranyozással olvasható ez a felirás:

1824.

D. O. M. S.

A Szenvedő Emberiségnek Orvos Barátja
Tekintetes SÁNDORFFI JÓZSEF

Tekintetes Nemes Bihar Vármegye

Közkedvességet Érdemlett Első Physicussa

Hippocratesi Eszével Az Orvosok Cicerójának

Gelsusnak Ékesen Szóllásával

Életének LIX-dik Esztendejében

Itt Nyugszik Eltemetve

Siratják Minden Jó

Leginkább hitvese

EDELMANN ANNA

Érdekes, hogy a Sándorffy József mulhatatlanságának hirdetésére emelt márványsírkövön egyetlen szó sem jelzi, hogy a „szenvadó emberiségnek orvos barátja” valaha egyik legelső bölcsőringatója volt a magyar szinészetnek. Hozzá tartozói úgy hitték, hogy az 1824-ben elhunyt kiváló férfiú hire mint orvos fog fennmaradni az utókorra. Holott ma ugyan orvos aligha van Nagyváradon, aki professziójában hirneves elődjének vallaná Sándorffy urat. Annál inkább azonban színész és szinagazgató. Sándorffy József neve tudvalevőleg régen a magyar művelődés történeté. Ezernyolcszáz tizen- négytől kezdve haláláig tartotta együtt a debreceni és nagyváradai játszóársulatot, olyan időkben, amikor a szinészetnek Kolozsvárott is, Pesten is a legnagyobb nehézségekkel kellett küzdenie.

Péntektől látható a

Cezarina

Rendezte: JOE MAY

A főszerepben:

Mia May és Michael Bohnen

KELLER

áruházában, Str. Avram Jancu
(volt Kossuth-utca) 8. szám.

De ne gondoljuk ám, hogy Sándorffinak, bárha Nagyváradon a Rhédey-grófok, Debrecenben Károlyi grófné álltak a háta mögött, valami könnyű dicsősége volt játszóársaság direktorának lennie. A társulat, amelynek tagjai között Megyeri is szerepelt, leginkább a régi Sas és Zöldfa nagytermében talált volna alkalmas helyet előadásainak. Csakhogy innen mindannyiszor ki kellett költöznök a Szaniszló- és Főut sarkán állott régi Apolló-épületbe, valahányszor a városi fiatalság az előbb említett két helyen vigasságot, táncmulatságot rendezett. A régi híres váradi mulató kedv után ítélve pedig ily alkalmak elég sűrűen ismétlődtek ahhoz, hogy Sándorffinak és színészeinek lelkét keserűséggel töltsék el.

Ebből kifolyólag jutott azután Sándorffi arra az elhatározásra, hogy a mai orthodox zsidótemplom helyén terülő telkén arénát emeljen színi előadások céljából.

Tíz év alatt a jómódban élő orvos és színigazgató annyit volt kénytelen ráköltöteni színészeire, hogy vagyona teljesen felemészthető. A tönkretett ember, a magyar színészet első lelkes mártírja 1824 őszén hunyta le fáradt szemeit. Mikor a nagyváradi kőszínházat 1900 őszén megnyitották, Váradi Antal megnyitó egyfelvonásosában, az „Uj oltár” című színműben rajzolta meg Sándorffi történelmi alakját.

Nagyvárad társadalma jövő év folyamán ünnepli a színház fennállásának negyedszázados jubileumát. Ez az ünnep egybeesik Sándorffi halálának százszentéves évfordulójával. A nagyváradi társadalom minden biznnyal meg fogja találni módját, hogy ha előbb nem, akkor rendbehozassa a nagyváradi magyar színház első pionírjának és mártírjának sírját annál is inkább, mert a sír rendbehozatala különösebb költségeket felemészteni nem fog.

A nagy ecetfák árnyékában

Sándorffi József egyedül alussza álmait; míg Olasziban valóságos kis ensemblé költözött ki idők folyamán a temető kápolna közvetlen közelébe. Jankay Mihály temetőgondnok nagy tisztelője a histriónak s a legjobb fekhelyet rezerválja nekik csöndes birodalmában, noha a színészsírhegyek egy régi városi rendelet szerint: — ingyenesek. A temetőkápolna körül vénséges ecetfák galyait lóbálja a siri lehelet; ezek alatt a fák alatt nem a legnagyobb összetartozandóságban, de nem is egészen messze egymástól esnek azok hantjai, akik életükben számtalanszor rikatták és nevettek meg a váradiakat.

Itt emelkedik egymásmellett a tizenöt éve elhunyt Somogyi Károly s egy tizenhét éves korában letűnt kis színinövendék, Fleischer Lujzika szép kősi emléke. Rajtuk kívül csak a nagy Rónai Gyulának jutott ki akkora tiszteletadás, hogy abból köre is futott. Harminc-negyven évvel ezelőtti divat izlése szerint kettőtört oszlopot emelt az országhíres Rónai porai fölé a kegyelet. Sajnos, az oszlop talapzatára erősített bronzlemezek közül éppen az tűnt el, amelyiken a színész neve elhalálozásának ideje feltüntetve volt. Ugy, hogy Rónai sírját csak azok ismerhetik fel, akik ezelőtt is tudták, hogy a nagy színész hamvai hol helyeztettek nyugovóra. Mindössze ez a felírás áll a névtelen kövön:

„A megtört oszlop hü jelképe életének.”

Hogy ki életének hü jelképe, az már nem olvasható a tört oszlop alatt...

...Egymás közelében fekszenek az elmúlt évtizedek színjátszásának hősei közül Krasznay Andor szalonkomikus (megh. 1910.), Hunyady József, aki 1914-ben, miután az Otthonban megdöbbentő realitással játszotta végig az ezredes halálát, hazatért lakására, fáradtan terült végig fekhelyén és soha fel nem kelt többé. Temetésén egész Nagyvárad részt vett s mikor koporsója utoljára megállt a színház oszlopcsarnokában, a kishidtől a színházig minden talpalattnyi helyett el-lepett az egymás hátaára préselő gyászoló tömeg. Hunyady sírjától nem messzire szegény Vank Pista fért el humo-

Hogyan készül Nagyvárad Jótékonyága a tél nyomora ellen

Október már veri deres botjával az avar leveleket a fákról, szűrés, hideg por-szemeket táncoltat a szél az erejefogyott nap sugárkévéjében. Kint a periferiák rozzant, vedlett nyomortanyáinak tört ablakaira már felkerült a védő papír, mi haszna, ha a közelgő tél sejtelmé mégis beleselkedik rajtuk alattomosan? Sápadt, leromlott arcokra, viaszos homlokokra ábrákat redőz az eljövendő éhségek, nélkülözések jóslata, igen, mélyen alattunk történik valami. A vesszőbutoros erkélyek alatt, ahol lehetetlen álmokat, telhetetlen vágyakat kergetünk naphosszat, ahol egy nyitott Verlain-könyv aranyszélű lapjai közt siklik meg olykor finoman az ujjunk: mozog, nyüglődik, sóhajt valami, egy sötét tömeg, az inségesek névtelen ezrede.

Mi lesz velük, akik nyirkos odvaikban vacogó foggal verik ki nyomor-indulóját a csontfejű vezérnek, aki foszforos szemüregéből máris forgatja feljűk kutató tekintetét, akinek biztos kaszája nem csorbul, nem fárad soha? Mi lesz az elesettekkel, a gyámoltalanokkal, az árvákkal, az aggokkal, a ruhátlanokkal: ennek az automobil-tűlök mellett rohanó városnak szegény lemaradottjaival? A drágaság nőttön nő, a megélhetés lehetőségei meg sem kísérelhetik vele lépést-tartani, az idej téli nyomora messze felül fogja mulni a megelőzőkét. Mi lesz velük?

Az aggódóknak, az érzőknek, a feleletváróknak odaküldhetem a megnyugtató szavát: ne féljenek. Láttam egy sereg áldott asszonyt. Köztük jártam. Mialatt a sétatereken tarka áradat hömpölygött gondtalanul: ők meghitt együttesben terveket szőttek, tanakodtak. Virraszt a szeretet és fegyverkezik a humanizmus: fokozott energiával, elszántsággal dolgoznak Nagyvárad karitatív egyesületei is.

Kérdést intéztünk hozzájuk ezévi munkaprogramjuk, szándékaik felől és a város egész társadalmát egyaránt érdeklő felvilágosításokat sorozatos ismeretében a beküldött feleletek sorrendjében bocsátjuk olvasóink elé, azzal a reménnyel, hogy a nyújtott példa nem téveszti útját és hogy mindenki tehetségéhez és viszonyaihoz képest kiveszi kötelességét az embermentés aktív munkájából.

I.

A Mircea anya- és csecsemővédő egyesület

Nagyvárad legfiatalabb, még alig három hónap előtt létesült jótékony egylete, mely most küzd meg épp az organizáció nehéz munkájával. Elnöke Dr Bucico Coriolánné, a város polgármesterének fáradtságát nem ismerő, könyörületes lelkű neje, alelnökei Horváth Árpádné, Szőke Sándorné és Candrea Jánosné. Az egyesület vezetésében képviselve van minden nemzetiség, demonstrálva, hogy a nyomor

ros korpulenciájával is a keskeny sírgödörben. Mellette egy tragikusan pillangó-életet élt szép kóristalány, a kis Krizsán Rózsi vetkezett le magáról minden földi hiúságokat. Az örültek házából jött legutolsónak befejezni az eddigi felvonásokat Krémer Jenő, aki szintén a legkitűnőbb vidéki színészek sorába tartozott s akit Szegeden évtizedekig valóságos férfi-primadonnaként ünnepeltek.

A színészsirok legnagyobbbrésze jókarban van. Elhanyagoltan csak a Rónaiét, Krémer Jenőét és Krasznaiét találjuk; ezek is kevés költséggel könnyen rendbehozhatók.

nem ismer sem fajokat, sem felekezeteiket. A jótékonyágban márkás nevek mellé a kibocsátott taggyűjtő ivenek már szép számban sorakoznak pártoló és működő rendes-tagok, kiknek ügybuzgalmán fordul meg a nemes cél, új egyesület fölvirágoztatása.

Megalakulása közben is talált már egyizben módot az egylet, hogy irgalmas szándékához anyagi lehetőségeket teremtsen magának. Nyáron, tőkéje megalapozására kerti ünnepélyt rendezett, mely 37 ezer lelt jövedelmezett tisztán. A pénzt az egylet mielőbb befektetni és gyümölcsöztetni kívánja a valutáris érték-ingadozások miatt. Legfőbb akadály a helyiségek kérdése. Igaz, a város a szabadkőművespályát megszavazta, de Kara szobrász még benne dolgozik és míg ő el nem készül a királyszoborral, az egylet hajlék nélkül áll. Pedig az épületen még átalakítások, renoválások is szükségesek, melyek mind időbe telnek!

Amint az egyesület a helyiséghöz hozzájutott s a belső szervezkedés munkáját befejezte: haladéktalanul nekifog tervei megvalósításának. Főhangsúlyt az új generációra, a szülő nőkre és csecsemőkre fekteti, kik gyámoltalanságukban leginkább látják szükségét a társadalom segítségének.

— A síró gyermek szent, a síró gyermek a legszivettepőbb látvány — mondja az elnöknő megindultan. — Igen, övék minden szeretetünk, minden energiánk. Az én hazafiságom abban áll, hogy egészséges, vidám gyermekeket lássak ebben az országban.

Ehöz a célhoz első lépés az anyák megmentése. Az egylet elhelyezkedése után gyermekágyas asszonyokat fogad be, ellátja, földel alá juttatja, támogatja őket, míg megerősödnek és elhelyezkednek. A városban már működő dispenzár-intézmény fog segíteni az egyletnek a szülés előtt álló szegénysorsú nők felkutatásában. Edelmann Menyhért doktor vezetése alatt, csöndben, páratlan eredményeket ért már el ez a humanus intézmény. Szó van arról, hogy a két azonos célú egylet fuzionáljon, mert hisz meglevő, kicsiny tőkéjéből a dispenzár alig is tarthatná fenn

Péntektől látható a

Cezarina

a leghatalmasabb filmremek

a Dorian Filmszínházban

Costüm, felöltő és öltöny szövetek.

Szőnyeg függöny plaidek és paplanok. „Schroll” Schiffonok, vásznak, asztalneműek.

Fehérnemű és BABY-kelengyék. Rövidáru és szabó kellékek beérkeztek.

Perzsaszőnyeg szövőde

Szővő, valamint lesovó és felvető lonalak nagy válaaztékban Eladás nagyban és kicsinyben

CZILLÉR IMRE nagyáruháza

Viharos jelenetek a magyar parlamentben

Benes expozéja Magyarország helyreállításáról

A magyar parlament izgalmas és szenzációs felszólalások közben nyitotta meg ülését. Különösen nagy vihart váltott ki Szilágyi Lajos beszéde. A berettyóújfalui képviselő először Bethlen miniszterelnök, majd a magyar külügyminiszter ellen intézett igen heves támadást. Interpellációjában azt a kérdést veti föl, hogy mikor jönnek azok az antant bizottságok, melyeknek érkezésére való hivatkozással okolták meg a nemzetgyűlés elnapolását. Kétkedik — úgymond — a miniszterelnök őszinteségében, mert ő volt az, aki az antant parancsára kiszolgáltatta a királyt.

Szilágyi Lajos: Daruváry Géza külügyminiszter vasárnap személyesen megjelent azon az ünnepségen, amelyen a csehszlovák köztársaság megalakulásának évfordulóját ünnepelték. (Nagy zaj.)

Baross János dr: A Felvidék elszakításának ünnepe volt az.

Eckhardt Tibor dr: Ehhez fogható még nem történt!

Zsirkay János: Egy év múlva ezt is letagadják.

Bethlen István gróf miniszterelnök szorgalmasan jegyez, a fajvédők állandóan kiabálnak, úgy, hogy Szilágyi Lajos nem jut szóhoz. Az elnök hiába csempet, a csend nem áll helyre.

Friedrich István: Az olasz fascista ünnepén nem volt ott a külügyminiszter. Ez világbotrány! Ez az a bizonyos ió atmoszféra?

Szilágyi Lajos: A miniszterelnök annak idején beígérte a közigazgatási reformot, a felsőház reformját, az új választójogot, a bevándorlási törvényt, ezekből az ígéretek közül a kormány nem váltott be semmit, pedig a parlament készen áll a munkára. Ne tessék többségi erőszakkal a nemzetgyűlést elhallgattatni. A miniszterelnök különben ma már nemcsak a nemzetgyűlést kívánja elhallgattatni, de már a saját pártjával sem érintkezik. Ugy vagyok informálva, hogy emberiszonyban szenved. (Derűtség). Azért nem él pártéletet még saját híveivel sem.

Bethlen István eleinte mosolyog, később hirtelen felpattan helyéről és elhagyja az üléstermet. A kormánypárt megtapsolja, az ellenzéken pedig zaj támad.

Eckhardt Tibor: Nem osztja azt a felfogást, hogy a külföldi diktálás szerint kell állapotainkat szanálni. (Nagy zaj a kormánypárton.)

Felkiáltások: Kinek a felfogása ez?

Eckhardt: Ha a kormány diktatúrára törekszik, tegye meg ezt nyíltan, de felelőssége teljes tudatában és ne pedig álszokoskodással. (Zaj.)

Ezen szavaknál belép az ülésterembe Nagy Emil, akit a fajvédők élénk tapsal és éljenzéssel fogadnak. Nagy Emil haragosan int feléjük, hogy ne tapsoljanak, a fajvédők azonban, főképen Ulain Ferenc és Lehner-Lendvai, percekig ünnepelnek még a lemondott igazságügyminisztert.

Bethlen István gróf miniszterelnök: Mindenekelőtt leszögezni óhajtom, hogy ez a kormány alkotmányos kormány, mely alkotmányos eszközökkel akar helyén maradni és diktatórikus eszközökhöz nyúlni nem kíván. Teljesen érthetetlennek tartom, hogy azért, mert a nemzetgyűlés nem ülésezik állandóan, mindiárt diktatúráról beszéljenek. Egészen normális dolog, hogy a nemzetgyűlés munkája közben szünetet tartson, amire a nemzetgyűlés tagjainak és a kormány tagjainak egyformán szükségük van. Ha nem tartunk üléseket, ez nem jelent diktatúrát. A diktatúra vádját a leghatározottabban visszautasítom. Hogy újra elnapolást kérünk, annak okai vannak. Ezek az okok ugyanazok,

mint amiket már legutóbb fölemlítettem. Még egyszer kérem ezekre az okokra hivatkozva a Ház újabb elnapolását. A legfőbb ok az, hogy a népszövetség pénzügyi bizottságának tagjai Budapestre jönnek.

Lendvai István: Mikor? (Nagy zaj.) Bessenyei Zenó: Majd Lendvai úrnál jelentkezni fognak.

Lendvai még élesebben reflektál, mire Bessenyei magából kikelve rá akar rohanni Lendvaira, azonban a mellette ülő Zsitvay Tibor és Szabó Sándor lefognák.

Ulain Ferenc: A szociáldemokraták milliós támogatást kaptak a kormánytól.

Bethlen István: Egy szó sem igaz az egészről.

Ulain Ferenc: Az a kérdés, koronában-e vagy szokolban?

A szociáldemokrata párt egy pillanatra tanácstalanul hallgatja a feléje szórt rágalmakat, azután egyszerre felugrál és a szidalmak özönével borítja el Ulain Ferencet. Ilyen kiáltások röpködnek feléje:

— Gyáva bitang, csirkefogó, alias rágalmazó!

Az incidens után az ülést elnapolták.

Prágából jelentik: Benes elmondott expozéjában kijelentette, hogy Magyarországgal szemben új politika folytatására a kisanant megegyezett. A kölcsön céljából a magyar nemzeti vagyon bizonyos részére szóló zálogjog felfüggesztésébe belementek, de garanciákat kértek, különösen a nemzetközi pénzügyi ellenőrzésre és a leszerelésre vonatkozólag.

Magyarország rekonstrukcióját a Népszövetség a jóvátételi bizottsággal közösen végrehajtja. A Habsburg-kérdést is tisztázták.

— Nem akarjuk Magyarország megaláztatását — folytatta Benes, — tisztes kiegészítést akarunk a belügyekbe való avatkozás nélkül, de hangsúlyozzuk, hogy a teljes jóviszony úgy biztosítható, ha a demokratikus ellenzéket és különösen az emigrációt érvényesíteni engedjük. A Genfben folytatott tárgyalások erre eredményeket nyújtanak. Nagy csalódást jelentene az egész világra, ha kitűnne, hogy a magyar belviszonyok ennek végrehajtását nem engedik meg.

Dr. Lukács Béla

egyetlen művész ma inéja vasárnap d. e. 11 órákor az „Apolló” moziban

H. sznos tudnivalók
különösen az őszi légváltozások idején
Felrepedezett, szélitől kifutott arcot, vörös kezét, vörös orot azonnal helyre hoz, szép, é, finommá tesz a masés hatásu
Dr. Biró-féle törvényesen védett

Havasí gyopár krém

próbaa tégely ára 18 Lei
nagy tégely 25
gyopár szappan 20

Rheumát, köszvényt, cruzt, hűléstől eredő fájdalmas szaggatást megsüntet a Biró-féle törvényileg védett

„Kastanin” Lloyd 2098. vadgesztenye kivonatára 20 L. Mindezekből főraktár.

Dr. Biró gyógyszeriar

Cluj—Kolozsvár, Píara Unirii No. 6.
Kapható csaknem minden nagyobb drogeriában.

Péntektől látható a

Cezarina

Rendezte: JOE MAY

A főszerepben:

Mia May és Michael Bohoran

A Körösparti áruház

olcsó árakban és választékban

utólérhetetlen.

1885

Kiket küld ki az ügyvédi kamara az ügyvéd-vizsgáztató bizottságba

A múlt napokban hírt adtunk arról, hogy az igazságügyi miniszter határozata értelmében Nagyváradon ügyvédvizsgáztató bizottságot szerveznek. Természetesen azonnal megindultak a találgatások, kiket delegál az ügyvédi kamara a bizottságba. Ebben az irányban teljes bizonytalanság uralkodott egész vasárnapig, amikor egycsapásra megoldották ezt a kérdést is.

Dr. Kiss Döme tívollétében és megbízásából dr. Zigre Miklós érkeztetve hívta össze a nagyváradai ügyvédi kar román tagjait, dr. Pelle János és dr. Simonca György kivételével. Az érkeztetést célja az volt, hogy megállapítsák, hogy kik azok az ügyvédek, akik — a megjelölt választások után — beérüljenek a vizsgáló bizottságba. Értesítéseink szerint az ügyvédi kamara által kiűzendő négy tag közül a két rendezés és az első póttag az ügyvédi kar román, míg a második póttag a magyar tagok közül fog kiűrtülni.

Az ügyvédvizsgáztató bizottság többi tagjait a táblai elnökök és a jogakadémia delegálja. Erre csak egyetlen megjegyzésünk volna. Nagyváradon, ahol a magyar többség hetven százalékban reprezentálja az öszpolgárságot, egy kisebbséghez tartozó póttagot delegálnak az ügyvédvizsgáztató bizottságba.

Volt nagyváradai csodarabbi incidense

Hager Mendel esete Halmi és Máramarosziget között

Hager Mendel csodarabbit a háborúsi hajlékából, Visnitről Nagyváradra sodort, hol a Torna-utca 1. számú házban fogadja a zarándoklásszerűleg hozzáforguló fanatikus hiveket. De körül is szokott indulni és az elmúlt héten a Nagyvárad-Felsővisó közötti zsidó községeket látogatta meg. Pásztorútján a hivek ezrei keresték fel az állomások, amelveken a nagy rabbi vonata áthaladt, megteltek a hívők tömegeivel, reménykedő és szenvedő zsidókkal, akik valóságos ostromot intéztek a késői próféta kocsija ellen, hogy megérinthessék a ruhaszegélyét, mely megszenteltetett viselője által. Elképzelhetetlen tolongás és kiabálás fogadta egyes helyeken a rabbit, s a vendégváró hívők közül nem egy vagyont ajánlott fel azért, hogy a bölcs kezét megcsókolhassa.

A máramaroszigeti Halmitól Campangig csehszlovák területen haladt át. Ezen a vonalszakaszon a román utasoknak tilos a vonatot elhagyni, a csehszlovákiaknak pedig tilos a vonatot megközelíteni. Az egyik közbeeső csehszlovák állomáson több száz főnyi hívő várta Mendel csodarabbit, hogy kierőszakoljon egy boldogító kézcsókot vagy ruhaérintést. Miután az állomásra a vonat késő este érkezett meg, a zsidók — már a rabbi fogadtatási ünnepségének emelésére is — fáklyával a kezükben vonultak ki az állomásra. Azonban a csehszlovák őrseg nem engedte a közelbe a várakozó zsidókat, hanem a tilalmi rendelkezéshez híven visszazsorították a fáklyamenetet.

A tömeg erre a közlekedő országúton húzódott meg. Mikor azonban a rabbi vonata befutott, a hívők rendkívüli izgalomban a közben kivonult katonai osztag parancsa ellenére a szó szoros értelmében megostromolták a pályaudvart. Férfiak, nők és gyermekek fanatikus lázban áttörték a kordon egyik szárnyát, hogy hódoljanak a csodarabbinak.

Az őrseg erre szuronyt szegezve rohamot intézett a tolongó, sikongó imádkozó hivek ellen, akik fejvesztve rohantak a lövésre kész fegyverek elől. Néhány mámoros zsidó azonban az erőszak ellenére sem volt hajlandó elhagyni a pályaudvart,

hanem csoportba tömörülve, megtámadták a katonákat, akik riasztásképpen a levegőbe sortüzet adtak. A sortüz nyomán irtózatossá pánik keletkezett, a menekülő eszevesztett rohanásban igyekeztek menekülni a golyók elől, a gomolygó tömegben több asszonyt és gyermeket letapostak. A fáklyák több asszony lobogó ruháit meggyújtották, néhány gyermeket félholtra tapostak a menekülő, a fegyverek által pedig nyolcatizen súlyos sérüléseket szenvedtek.

A véres esemény természetesen az egész környéken óriási felháborodást keltett s a hatóságok megindították a nyomozást, hogy az őrseg fegyverhasználatát indokolt volt-e.

Ki tartja fenn

az állami iskolát?

Az állami iskolát a város tartja fenn

A referádánál csak a miniszteri rendelkezés érdekesebb, melyet tegnap referált Dejeu kultúratanácsos a tanácsülésen.

Dejeu kultúratanácsos Temesvár város átrátat ismertette a tanácsot, amely aszírnt érdeklődik, hogy miképpen fog viselkedni Nagyvárad ama körrendelettel szemben, mely szerint

az állam visszavonul az állami iskolák anyagi költségének fedezése elől

és tisztán a tantervek fizetésének kötelezettségét tartja fenn magának.

A körrendelet értelmében tehát a városot nemcsak iskolahelyiséget tartoznak adni a székelytanárnak, de kötelezettségük a fűtés, világítás, taneszer-ellátás költségeit is a városi büdzsé terhére viselni. Az állami iskolák terheinek ilyenképpen a városokra való átruházása ügyében kért Temesvár felvilágosítást.

Nagyvárad a kérdésre egyöntetűen azt a választ hozta, hogy átvállalja az állammal kötött a fűtésre vonatkozó szerződéseit. A leány pedig — ezt már mi mondjuk — az marad, hogy a tanács előbb tanulmányozza, aztán meg fűt. Fizeti az állami iskolák fenntartási költségeit, ha azt akarja, hogy a felekezeti iskolák kipusztítása után legalább az állami iskolákban maradjon meg a tanítási lehetőség.

A közigazgatási bizottság a lakásrekvirálások ellen és az építkezések mellett

A közigazgatási bizottság kedd este 7 órakor ülést tartott. Hodor Victor prefektus elnököt és meggyújtotta az ülést. Majd Moskovits József dr. szólt fel a lakásrekvirálások szigorú ellenében.

— Enyhítsék a rekvirálások szigorúságát — mondotta Moskovits bizottsági tag —, mert nem szigorral, hanem építkezéssel lehet egyedül a lakásügyet segíteni.

Moskovits interpellációjára a prefektus válaszolt. Hangsúlyozta, hogy a katonai rekvirálások törvény alapján folynak és a polgárság érdekeinek megvédése szempontjából úgy a prefektus, mint a polgármester személyi megbízottat delegáltak a rekviráló bizottságba. A két civil delegátusnak az a kötelessége, hogy szem előtt tartva a polgárság érdekeit.

Dr. Bucico polgármester felszólalásában helyesli Moskovits amaz álláspontját, hogy építkezni kell. A város egy építkezési programot dolgoz ki és még e től folyamán megkezd az akciót az építkezések megkezdése és felfokozása érdekében.

Dr. Moskovits József egy állategészségügyi szempontból elengedhetetlen szérumraktár felállítását indítványozta. Indítványozza, hogy rendelkezni a kötelező ollásokat, különféle ragályok kaphatnak lábra, melyek a mai viszonyok közt mértéken felül veszélyeztetik a gazdaság állatállományát.

H a s a s főállatorvos bejelenti, hogy megteszi a szükséges intézkedéseket.

A polgármester felajánlta, hogy a város vidéken elkészíti a speciális szerszámgyártást a régi vágóhídon bevezetik az összes egészségügyi berendezéseket. Ezek után Vostin főjegyző felolvassa a polgármesteri rendhavi jelentést s a szakreferensek kimutatásait kerülnek a közigazgatási bizottság elé.

T Á V I R A T

5000 méter angol kabát szövet érkezett minden színben, melyet 330 leles árban árusítunk ki

Bwdul Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 10. sz.

SCHNEIDER és MIHELFI

NŐI KABATOK

női ruhák, gyermekruhák, mélyen lezártított árban kaphatók

Modell Áruház

Str. Vlahuta (Szent János-u.)

Egy vagon női és férfi

szövet érkezett

a Körösparti Áruházba

az elárusítás

megkezdődött

Figyelem! Megérkezett! Figyelem!

Eredeti amerikai

hócipők és sárcipők

világhírű gyártmány: Női hócipő 2 csattal L 464
Gyermek sárcipő L 170
Női sárcipő L 232
Férfi sárcipő L 256

Kizáró agos vezérképviselő Erdő y és B á n á t részé

Arany cipőáruház

Piaia Regina Mária (Bémer-tér). 4.

ANGOL DIVAT SZÖVETRUJONLEGESS
GENK MEGERKEZTEK
GIGESÓ ÉS SZOLID KISZOLGALAS
HAYAS és GRÜNFELD
POSZTÓ ÉS BEJESÁRU KERESKEDŐK
19 JOSIE VULCAN IN JOY ANDOR UTCA

LEICHNER

uj szőrme áruház

Str. Postal 4. sz. a.

megnyilt!

Uj áruház!

Legelőbb levásárlási forrás:

187

Blum és Társa

Divatáruház Str. Rimanóczy 4. sz. (v. Eldorádó

Jumperpamutok minden színben, dkgja L 4.71
Női flor és Moulin harlangy, férfi sokni kötött és trikó kesztyűk, gyermek patent harlangy, nyakkendők, ingek, gallérok, csipkék, szallagok, köd, iskola és himzőpamutok D. M. C himzőselymek, cernák és mindennemű szabókellék

Olcsó árak előzőeken kiszolgálás

ELHODOLÁSOK

Halottak...

Az élők forgataga ismét megáll egy napra, hogy eszébe jussanak azok, akik elmentek. Minden nappal többen vannak. Szülők, fiúk, barátok, rokonok, akik egyszerre csak elmaradtak mellőlünk. A zörrenő avaron könnyes pillákkal indul el a kegyelet, meggyújtja az emlékezés mécsest és fölragasztja a szeretet koszorúit. A haldokló évben egymásra lel a halott és az élő. Korhadó keresztüknél, ahol nem áll meg senki és élesen süvít el a szél a kísértetjáró éjszakában, úgy kellene, hogy a sirok sivár rengetegében magára döbbenjen az Ember, aki évtizede már egyebet sem tesz, mint rombol és pusztít, öl és elvetél szünni nem akaró rettenettel. A hideg, halotti sirok sugallják az Embert ebből a lidérces álmoképből boldog felébredésre.

* **LAPUNK** legközelebbi száma a csütörtöki ünnep miatt, szombaton, a rendes időben jelenik meg.

* **Kanonokbeiktatás a székesegyházban.** A nagyváradai székeskáptalanban Csaponyi Ignác kanonok halálával megüresedett kanonoki stallumra gróf Széchényi Miklós püspök Molnár Dezső Kálmán váradszőlősi plebánost nevezte ki. Az új kanonokot tegnap iktatta be fényes ünnepséggel dr. Karácsonyi János püspök, püspöki helynök, nagyprepost a székesegyházban, nagyszámú közönség jelenlétében.

* **A tenkei főszolgabíró fegyelmi ügye.** A megyei közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya tegnap Hodor Viktor prefektus elnöklete alatt ülést tartott, melynek tárgya dr. Pop Szevér tenkei főszolgabíró fegyelmi ügye volt. A főszolgabíró ugyanis fegyelmit kért maga ellen a „Tribuna” című nagyváradai hetilap május havában megjelent két cikke miatt, melyek az utépítési munkálatokkal kapcsolatban a főbíró állásával össze nem férő cselekedetekkel gyanúsították meg. A fegyelmi választmány dr. Pop Szevér főszolgabíró felmentette minden fegyelmi felelősség alól és felhatalmazást adott neki, hogy a cikkeket a Tribuna ellen rágalmozási pert indítson.

* **Tizenhat lei november 1-től a hus kilója.** A Nagyvárad volt az, amely rámutatott arra a példátlan helyzetre, hogy amíg a hus kilóját maximális áron 20 leiert árusítják a főmészárszékekben, addig a külvárosi mészárosok 8-10 leiert adják ugyanazt a prima minőségű húst. A tegnapi tanácsülésen Vostinár főjegyző terjesztette elő az új maximális árakat. A tanács a hus kilóját november 1-től 16 leire szabta meg.

* **Jegyzőkinévezés.** A belügyminiszter Cucu János volt városi prefektusi titkárt Mezőbajra jegyzővé nevezte ki. Dr. Zarányi Gyula mezőbaji jegyzőt pedig Monospetribe helyezte át a miniszter.

* **Kultüresték a Kath. Körben.** Nagyvárad művelődésére nagy fontosságú határozatot hozott a Kath. Kör október hó 29-iki választmányi gyűlése. Hosszabb ideje érlelődött az a gondolat, hogy a kör a böjti délutánok mintájára a téli hónapokban tartson zene, ének- és szavalattal tarkított előadásokat, amelyek oly világnézleti kérdésekkel foglalkoznának, amik a mai társadalmi ember érdeklődésére számítanak. Az első ilyen kultürest november 9-én volna a Szent László-teremben. Előadó lesz Kovács Kandíd úr ez alkalommal, „Az ember a modern világfel fogásban” címmel. A kezdet este 6 órakor lesz. A Kath. Kör, amely nagy áldozatok

árán restaurálta helyiségeit, ezen új vállalkozásával is bebizonyítja, mennyire szíven viseli tagjainak és a nagy közönségnek érdekeit.

* **16.000 dollárt, azaz 3.200.000 leit kapott egyetlen fellépéséért Michael Bohnen,** a bécsi Hofoper baritonistája a newyorki Metropolitan Theatertől. Bohnen Nagyváradon játszik a „Cezarina” című filmszágerben, a Dorian Filmszínházban.

* **Iványi Ödön és Láng József sirjának világítása.** Iványi Ödön, a Nagyvárad volt szerkesztője s a magyar vidéki újságírás uttörője sirját, valamint Láng József lapkiadó s a Nagyvárad tulajdonosa sirját a Szigligeti Társaság halottak napján ki fogja világítani. Mindkét férfi jelentős tagja volt Nagyvárad társadalmának. A Szigligeti Társaság az alapító tagok iránti kegyelet lángjait gyújtja fel, de szívesen látja virágait mindenkinek a sirokra, akik a két kitűnő férfi emlékét még tiszteletben tartják. A Szigligeti szobrára, mint minden évben, ez alkalommal is mécses gyújt a Szigligeti Társaság.

* **Egy tordai uri család borzalmas halála.** Keresztes Sándor tordai rendőrkapitány a napokban tartotta eljegyzését Hátszegen Mészáros Antal ottani gyógyszerész leányával. Tegnapelőtt éjjel autót tért haza az eljegyzésről és az autót ültek még Mészáros János tordai ügyvéd özvegye, Eugénia és Viktória nevű leányai, valamint Puffer tordai sofför. Marosportus község állomásán a vasuti őr a sorompót elmulasztotta leereszteni és aszfórt a fák közül előbukkanó vonatot már későn vette észre, az autó a sínekre szaladt. A mozdony elgázolta az autót. Mészáros Jánosné és Viktória leánya szörnyet haltak. Keresztes rendőrkapitány és a sofför sérülése rendkívül súlyos. Mészáros Eugéniát még bevitték Gyulafehérvárra, ahol az orvosok kezei között ki szenvedett. A sofför mindkét lábát amputálták. A rendőrkapitány homlokcsontját tört be, de visszanyerte eszméletét. A pályőr azt vallotta, hogy a rablók miatt félt kimozdulni lakásából s azért nem bocsátotta le a sorompót. Letartóztatták.

* **Az új lakbértörvény alapján** nem igen lehet megfelelő lakáshoz jutni. Két órán át otthonosan fogja magát érezni, ha megnézi a „Cezarina” című filmszáger a Dorian Filmszínházban.

* **Megint egy iskolarendelet.** Csak a napokban látott napvilágot egy rendelet, mellyel a Gojdu-liceum magyar szekciójába járó zsidó diákokat arra kötelezi, hogy iratkozzanak be a román szekcióba, vagy menjenek a zsidó iskolába, most újra egy másik rendelet még inkább súlyosbítja a zsidó vallású diákok helyzetét. Az összes iskolák tegnap rendeletet kaptak a tankerületi főigazgatótól, hogy a zsidó hittanárak kötelesek a hittanórán román, vagy héber nyelven előadni a tananyagot. Meg kell állapítanunk, hogy ma még románul csak nagyon kevés zsidó hitoktató tud, viszont héberül a gyerekek nem tudnak, hogy ilyen körülmények között mi lesz a zsidó hitoktatás sorsa, azt nem nehéz előre látni. A szülők küldöttsége tegnap délből felkereste Gocán vezérigazgatót, aki meghallgatta a szülők küldöttségének panaszait.

* **Iparosok jótékony estélye.** Nem csak iparos körök, de a társadalom minden osztálya élénk érdeklődéssel kíséri a november 10-én este a Kereskedelmi Csarnok helyiségeiben az iparos menház javára rendezendő műsoros táncestély sikerét. Ennek úgy erkölcsi, mint anyagi sikerét mindenki igyekszik szolgálni, mert mindenki tudja jól, hogy az iparosok még soha semmi társadalmi jótékony intézmény felkarolásától vissza nem húzódtak, azok felkarolásában részt vettek. Az estélyt

művészi műsor vezeti be, mely után külön büffét is állít fel a rendezőség hűsítő italokkal, hideg süttekkel, felvágottakkal és édességekkel. Meghívót tekintettel a közeli időre kézbesíteni fognak, mikor a jegyeket is meg lehet váltani. Felülfizetések is elfogadtatnak.

* **Rosenberg Gézané temetése.** Oszatlan mély részvét kísérte utolsó útján dr. Zoltán Jenő újságíró kollegánk édes anyját, özv. Rosenberg Gézanét. A kóporsó felett Pollák Ezsaiás rabbi tartott megható gyászbeszédet, méltatva az elhunyt jótékony lelkét és kiváló tulajdonságait. Az orthodox izraelita temetőben helyezték örök nyugalomra, a szentegylet által ajándékozott kivételes sírhelyen, rég elhunyt szülei mellé.

* **Eljegyzés.** Farkas Ilonkát eljegyezte Bihari Breuer József. (Mindkét külön értesítés helyett.)

Leichter Emma (Nagyvárad), Doppelt Miksa (Dés) jegyesek. (Mindkét külön értesítés helyett.)

* **KERTÉSZ Str. Rimanóczy-utcai** szövet, posztó, selyem és vászonüzlete utólérhetetlen olcsó áraival. A cég kizárólag elsőrendű, megbízható árukat hoz forgalomba.

* **A Gutenberg Dalkör matinéja.** Vasárnap délelőtt fél 11 órai kezdettel tartja a nagyváradai grafikai munkások Gutenberg Dalköre művészmatinéját a Kath. Kör disztermében. A művészi színvonalon álló műsorban Harsányi Miklós, Baksay Judit, Balassa Ernő, Békési József, a városi színház kiváló művészei szerepelnek. Fellépnek azonkívül Demkó Böske, Pajor Oszkár, valamint a dalkör is. Színre kerül az „Ezres bankó” című irodalmi bohóság is. A rendezőség ez alkalomra külön meghívót nem bocsát ki, tehát ez uton hívja meg Nagyvárad intelligens munkásságát a kulturált szolgáló matinéra, melynek jövedelme részben a munkás otthoné. Belépő jegy nem lesz. Műsor ára 10 lei.

* **A legszebb férfi, a legkiválóbb operaénekes és a világ legerősebb embere** látható ma a Dorian Filmszínházban. Ez a három csodaember nem más, mint Michael Bohnen, a „Cezarina” című filmszáger főszerepében.

* **Ügyvédi iroda áthelyezés.** Dr. Fraňkó József ügyvéd, a Nagyvárad Takarékpénztár ügyésze, ügyvédi irodáját Str. Bratianu (Szaniszló) 3. szám alól Str. General Berthelot (Saal F. u.) 17. szám alá helyezte át.

* **Szimfonikus zenekar az Elite-kávéházban.** Csütörtöktől kezdve magas nivójú koncertek színhelye lesz az Elite-kávéház. Elsőrangú tiztagu szimfonikus zenekart szerződöttetett a kávéház tulajdonosa Bécsből és a zenekar szerdától kezdve uzsonnakor és este fog hangversenyezni. A zenekar állandóan a legválogatottabb műsorral fog a publikum elé lépni. A nagy metropolisok előkelő vendéglőiben és kávéházaiiban a délutáni és esti koncertek állandóan disztigvált nagy közönséget vonzanak és így az Elite-kávéház ötletes és finom újítása is bizonyára hálás támogatásra és lelkes fogadtatásra talál Nagyvárad körében.

* **Megjött az új társulat a Bonbonnierbe.**

**Rengeteg vászon
schifon és mosóáru
olcsó elárusítása
megkezdődött!**

Körösparti Áruház

NOV.
13

NYLLILEE

Farkas Salamonné
és gyermekei.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Csütörtök: Diadalmas asszony, ujdonság 6-szor,
A) bérlet 29. szám.

Péntek: Népgyűlölő, B) bérlet 30. szám.
Szombat d. u.: Szulamith, mérsékelt hely-
árakkal.

Szombat este: Papa kedvence, énekes bohózat,
bérleten kívül.

Vasárnap délután: Bucsukeringő, mérsékelt hely-
árakkal.

Vasárnap este: Diadalmas asszony, ujdonság
7-szer, bérleten kívül.

— Papa kedvence Pintérrel. Szombat este ke-
rül színre a legszellemesebb énekes bohózatok egyi-
ke, a Papa kedvence, melyben a társulat legjobb
erői játszanak. A címszerepet Pintér Böske játsza,
kinek táncai és kupléi szenzációk lesznek. E nagy-
szerű bohózat szombaton este bérleten kívül, hét-
főn este B) bérletben lesz a színház műsorán. A
főszerepeket mindkét alkalommal Benes, Körösi,
Tóth, Harsányi, Misoga, Sorr, Galambos játsszák.

— A népgyűlölő. Ibsen hatalmas öt felvonásos
színműve iránt már eddig is igen nagy érdeklődés
nyilvánul meg, úgy, hogy a péntek esti előadása, a
Népgyűlölő, mely B) bérletben kerül színre, nagy
közönség előtt fog lejátszódni. A Népgyűlölő főszere-
peit Benes, Huzella, Tóth, Harsányi, Madas, Koz-
ma, Galambos és Balassa játsszák.

— A Diadalmas asszony. E nagyszerű operett
minden tekintetben megnyerte a közönség tetszé-
sét. Ma, csütörtökön este A) bérletben lesz a szin-
ház műsorán. A Diadalmas asszony vasárnap este
még bérleten kívül lesz a színház műsorán a bemu-
tató szereposztásával.

— Délutáni előadások. Szombaton délután az
operettgyűjtes kiválóival Goldfaden zsidótárgy-
darabja, a Szulamith kerül színre, melyben a cím-
szerepet Baksay fogja énekelni. A Szulamithot Vá-
radi karnagy vezényli. Vasárnap délután a Bucsukeringő lesz a színház műsorán mérsékelt hely-
árakkal. Erre az előadásra már most meg lehet vál-
tani a jegyeket a színházi pénztárnál. A Bucsukeringő
főszerepeit Pintér, Zilahy, Borovszky, Po-
gány, Misoga és Harsányi játsszák.

MOZI

HERMANN

— Zsidó dráma a Dorian Filmszin-
házban. Ma, csütörtökön látható utoljára
a Dorian Filmszínházban „A gheztó gyer-
meke” című 6 felvonásos dráma, amely té-
máját a zsidó életből vette. A Kol-Nidre
eredeti muzsikájával kíséri a Dorian Film-
színház zenekara a rendkívüli hatású da-
rabot, amely könnyeket fakaszt a nézők
szemeiből. Holnaptól kezdve látható a
filmművészet leghatalmasabb alkotása, a
„Cezarina.”

— Harry Piel szenzációs érdekességű
produkciója, a Sátán helytartója kalandor-
történet — befejező — második része ma,
csütörtökön az Apolló moziban. Előadá-
sok kezdete 5, 7 és 9 órakor.

**Nem üres reklám
jól és olcsón vásárolhat
Witraelnél**

Avram Iancu (Kossuth) u. ca. 5.
Női és férfi szövetek, barchet, flanel,
schifon, vásznak stb.

A SZERENCSE

Irt: Zombory Jenő

39

Tudom, hogy szerénytelen vagyok,
mert attól a férfitől, akit én szeretni tud-
nék, nagyon sokat kívánok.

Vajjon létezik-e a földön olyan férfi,
aki mindazzal a tulajdonságokkal rendel-
kezik? Vajjon lehetséges-e az, hogy mind-
az, amit a jövődöbelimről követelek egy
emberben összpontosuljon?

A mi hercegeink közül egy sem rendel-
kezik azokkal a tulajdonságokkal, amit én
az ideáltól várok. A mi hercegeink, ha akad
is elvétve egy-egy, aki csinosabb, semmi-
esetre sem ügyes, egyáltalán nem okos és
legkevésbé gazdag. Ezek között nem ta-
lálom fel az ideálokat.

Azt hiszem, tényleg túl nagyok az igé-
nyeim. Na, majd eljön egyszer az igazi,
lehet, hogy engedek feltételeimből. Velem
lehet okosan beszélni. Velem tulajdon-
képpen csak okosan lehet beszélni.

Eddigélé még csak egyetlen olyan em-
bert ismerek, aki megfelelne minden ki-
vánságomnak. Illetve dehogy is ismerem.
Ne ismerem biz én. Naponta találkozom
vele az újságokban. Az újságok állandóan
vele foglalkoznak, róla írnak, a fényképét
közlik. Ez az én ideálom. Éppen olyan,
mint amilyent én szeretnék. Fiatal, csinos,
gazdag. És még milyen gazdag.

Amióta újságot olvasok, mindig van
róla valami az újságokban s amióta róla
írnak az újságok, mindig olvasom az újsá-
got. Annyiszor láttam már az arcképét,
hogy föltétlenül reá ismernék az életben.

Csak hogy ez az ember más világban
él, nem a mi országunk szülötté. Más az ő
világa, más az én világom. Mi aligha fo-
gunk találkozni az életben.

Határozottan érdekes ember. 25 éves,
nagyon szép sima arcú fiatalember. Vajjon
milyen egyébként? Szőke vagy barna?

Eleinte, amikor az újságokat a ke-
zembe vettem, mindig megelégedtem, hogy
emberrel annyit foglalkoznak a lapok, de
később reá jöttem, hogy érdemes vele fog-
lalkozni. Később az én érdeklődésem is
feléje irányult és minden újságot elolvas-
tam, hátha talállok hirt róla.

Ezelőtt 2 évvel még szegény bankhi-
vatalnok volt s akkor örökölte iszonyu va-
gyonát. Monney, a híres amerikai milliár-
dos egyetlen örököse lett s több mint 30
milliárd dollárt örökölt. Egyébként dr.
Honday Györgynek hívják. Már maga a
neve is szép.

Ez magába véve elég ok arra, hogy az
újságok foglalkozzanak vele, de még nem
érdem: Neki azonban érdemei is vannak
és még milyen érdemei! Fiatal kora dacára,
nagyon komoly és okos lehet és határo-
zottan komoly célokért küzd. Ez a fiatal-
ember nagy emberbarát és vagyonának
óriási részét népjóléti célokra áldozza.
Óriási összegeket költ el jótékony célokra.
Európa és Amerika minden nagyobb váro-
sában a népszálók: diákokthonok, kórhá-
zak, árvaházak, gyermekmenhelyek mind
róla beszélnek. A szegényebb országokat
pénzzel segíti, sőt hazájának összes állam-
adósságát kifizette. Az szegény emberek
valóságos angyala. Az egész világ vele fog-
lalkozik, róla beszél. Amerikában egész
gyárak vannak, amelyek a szegény gyer-
mekek felruházására szánt cikkeket gyárt-
ja. Ennek az embernek érdemes élni. És
ez az ember talpig ember. Az embernek
szédül a feje, ha olvassa mindazt amit az
újságok róla írnak. Milliárdokat áldoz az

emberi nyomorúság enyhítésére. Az első
évben 30 milliárd frankot, ebben az évben
eddig már 20 milliárd frankot költött el
jótékony célokra és azt írják a lapok, hogy
még így is marad neki évi tiszta jövedelme
20 milliárd frank.

És ez az ember nem vesztette el az
eszét, amikor ezt a rengeteg pénzt kézhez
kapta? Ez aztán az ember! Ilyen embert
szeretnék én! Nem a vagyonáért, oh nem.
Magáért az emberért. És ez az ember amel-
lett még a legcsinosabb férfiak egyike, akit
valaha láttam.

(Folyt. köv.)

Arcodon ha sok a miteszer

Kaiser- Borax !

ez ellen biztos szer!!

**AMERIKAI IRODABU-
TOROK, HÁLÓSZOBÁK,
EBEDLOK, PARKETTAK**

elsérendű kivitelben és nagy
választékban kaphatók

**RIMANOCZY műbutor és
parkettgyár R-t. ORADEA-MARE**
Strada Ciujului 117. :: Telefon 279.

Üvegkereskedők

A közelgő lámpa sai-
son alkalmával aján-
lunk raktárról bármi-
lyen nagy tételben fali,
függő és asztali lám-
pákat, lámpasröföket,
lámpabeleket, kézilámpá-
sokat, lámpaalkatrésze-
ket, opál és kupola-
ernyőket.

**Áraink a legver-
senyképosebbek**

Kérjen árajánlatot!

Komlós Testvérek

üveg és porcellán áruház

Oradea-Mare (Nagyvárad) Nicolae Jorga
(Zöldfa)-utca 13. Telefon 372.

Gummi kabát

különlegességek

Haas Lipót „Linoleum” gyári főraktárban

Oradea-Mare, Str. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 5. szám

Férfi gummi esőkabát kassmir szövettel Lei 850
Férfi gummi kabát valódi gyapju szövet külső-
vel, a legjobb angol gummizással, elegáns
fashionokban mélyen leszállított áron Lei 1750
Női gummi kabát elegáns fashionokban, kitűnő
anyagból . . . Lei 875 — 1190 — 1800 —

Utleveleket vizumokat

bármely konzulátusnál
a leggyorsabban elintéz

Díjmentes felvilágosítás.

SCHREIER

Ügynökség Stefan cel Mare No. 1.
(Tisza Kálmán-tér 1.) vármegyeháza mellett.

I. NACHT

soc. in nume colectiv

CLUJ

Str. Memorandului 20

Telefon Iroda 653, raktárak 654

Vasak

Fémek

Csavarok

Csőáruk

stb. stb.

Vasuti anyagok!

Távírási cím: METALNACHT.

Vásároljon a termelőnél!

Gyapjuipar rt. Str. Reg. Ferdinand 13

A gyár összes termékeinek lerakata.
Eladás szigorúan szabott gyári áron.

Telefon 16 68. 1644 Sörgöncim: Fonal.

Kárpitos

munkákat elsőrendű
kivitelben készíti:

VIDÁLI MANÓ

Str. Postei (Uri-u.) 2.
Bulev. (Rákóczi-ut) 6.

„AESCULAP”

MARQUE DEPOSEE

MÁTÉH MIHÁLY orvosi műszertára

Cluj-Kolozsvár, Nicolae Jorga (tőke) u. 2.

Lloyd 1820-1183

Románia legnagyobb raktára orvosi műszerekből, kórházi és szanatóriumi berendezésekből. — Állandóan raktáron elektromos készülékek, laboratóriumi felszerelések, betegápolási cikkek és kötszerek, C Reichert mikroszkopok, röntgen készülékek, lámpák, Quarzlámpák eredeti gyári áron. Record fecskendők azonnali javítás jutányos áron. Áránálattal készséggel szolgálok.

Eladó

egy 15 lóerős Máv gyártmányu egészen új

SZIVÓGÁZMOTOR.

Megtekinthető Kőrjegyzőnél Brezna vasútáll. Bratca

Pályázati hirdetmény.

A Satu-Marei aut. orth. izr. hitközség előjárósága elhatározta, hogy a vágató közönség kényelmére, közvetlen a baromfi vághid mellett egy tollfosztó helyiséget állít fel, hogy a levágott baromfi ott nyomban a levágás után lefoszthatók legyenek.

Az ezen helyiségben gyakorlandó tollfosztási és ezzel kapcsolatosan a levágandó baromfi, tréflizés elleni biztosítás üzési jogot fenti előjáróság folyó év nov. hó 15-től kezdődőleg egy, esetleg több évre bérbe kívánja adni. Felhívja ennél fogva mindazokat, akik ezen bérletet elnyerni óhajtják, hogy írásbeli ajánlatukat f. é. nov. hó 5-ig a hitk. irodába (Str. Petru Rares 42 emelet) adják be, ahol ez ügyben közelebbi felvilágosítás is nyerhető.

Antistia com. orth. izr.
Satu-Mare.

Eladó

nagyon szép női batist ingek, nadrágok, mellények, zsebkendők, függönybe való klópli csipke és bétét nagyon szép arany, kötött és kézmunka terítők, typosnes aranyterítők, kicsik és nagyok, színes kerek kötött asztalterítő, nagy dupla ágyterítő, file molivumok, nagy választékban, gobelin fotel, gobelin kép, matyó himzésű terítők és képek, fehér, rischellő, madel a és ajouros asztalközépek, fehér és sötétkék kötött ruha.

Bwdul Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 30. szám jobbra, Szász.

Kérje mindenütt a kitűnő **HORNIMAN**

angol teát. — Képviselő és lerakat nagykereskedők részére: Societatea anonima Otto & Alfred Hertzog Bucuresti, Calea Vacaresti No. 4.

Kérjen kizárólag csak

100g - 150g

és
kisebb darabok

Telefon 10-85.

Sürgöncim: Mártonffypelz.

Mártonffy Testvérek szűcsők

szűcsárúháza Cluj, Piata Unirii 20.

ENGROSSI

Legújabb szőrmemódelek állandóan raktáron

Sportkabátok 2-3000 Leltől feljebb. — Állandó szőrmekiallítás!!!
Mindennemű prémőrök, feldolgozott szőrmearuk nagyban és kicsinyben.

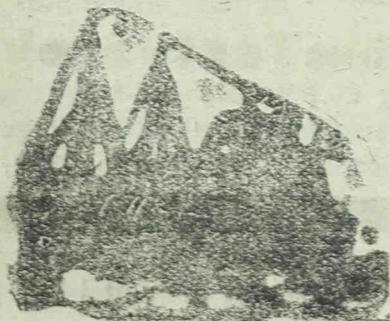
ENDEITAI

BYRON STEAMSHIP COMP. LTD. LONDON

M. EMBIRICOS & CO. BUCURESTI, Str. Paris, No. 1.

CONSTANZA direct NEW-YORK

a legnagyobb tengerentúli luxusgőzösökkel, amelyek Constanza kikötőből indulnak
Konstantinápoly, Pireu és Palermo érelátásával direct New-Yorkba

CONSTANTINOPLE

gyorsgőzös, érkezik nov. 7-én, indul november 8-án.

Az utazás vonalainkon a legelőnyösebb, 50%-al olcsóbb és leiben fizetendő.
Kajuttók, jegyek fentartása, valamint bármely információ végett forduljon központi irodánkhoz.

M. EMBIRICOS & Co. BUCURESTI, Str. Paris No. 1.

Lloyd 128

Szenzációs könyvújdonások a HEGEDÜS HIRLAPIRODA kölcson- könyvtárában

Heimburg:
ASSZONYSZIV.

A népszerű regényíró leg-
újabb műve. E regényé-
ben egy asszony igaz sze-
relmét írja a szerző le.

Maupassant:
RÓZSALEGÉNY.

A szerelmes történetek
nagy Mesterének e leg-
újabb műve, a könyvpiac
szenzációja.

Leblanc:
NÉGY VÖRÖS GYÉMANT.

A népszerű Arzen Lupin
detektív regények új so-
rozata.

Panhuy:
HÁROM CIGÁNYLEÁNY.

A szerző neve nálunk még
ismeretlen, bár több mint
egy tucat könyve van ma-
gyarra fordítva. Ezt a
könyvet mindenki olvas-
sa el.

Hoffmann:
BORZALMAS ÉKSZER.

A fantasztikus irodalom
kedvelőinek ajánljuk ezt
az új művet.

Dosztójevszky:
HOLTAK HAZÁBÓL.

A nagy író börtönbeli
szenvédéseinek megrázó
tragédiája.

Benedek:
FRANCE BREVÁRIUM.

A nagy francia tudós és
író műveit ismerteti a
szerző, mely egyben Fran-
ce biográfiája is.

Zola:
PÁRIS.

A „Nana”, „Pénz”, „Ger-
minal” szerzőjének új
könyve.

Ifjúsági könyvek:

Werne, May Károly,
Gál Mózes, Benedek
Elek, Donászy ösz-
ses művei

Iratkozzon be
még ma
a kölcsönkönyvtárba

Eladó

I. C. Bratianu (Szaniszló)-
utca 12. sz. alatti üres háztelek. — Utcai
frontja cca 30 méter. Közvetítéket nem
díjazok. — Bővebbet a tulajdonosnál:
PAPP DEZSŐ Nagyvárad, Poynár-pa-
lota, Royal kávéház mellett.

Direcțiunea uzinel de opaduct și canalizare a
 orașului Oradea-Mare.

Hirdetmény

A Kolozsvár-i uti új vízműtelepen álló
gépház kibővítési munkáinak vállalati biztosítása
célből f. év november hó 10 én délelőtt 10
órákor a városi székház tanácstermében nyil-
vános zárt ajánlati versenytárgyalást tartok. Az
ajánlatokat zárt és lepecsételt borítékban az
árlejtés határidejének d. e. 10 órájáig a víz-
vezetési üzem igazgatóságánál (városháza II. e. 2)
kell benyújtani, ahol az épület tervet a hiva-
talos órák alatt megtekinthetők.

Ajánlatot csak a vízmű, igazgatóságától
díjtalanul beszerezhető ajánlati úrlapon lehet
tenni. A vállalkozó köteles az ajánlati összeg-
nek 5 százalékát az üzem pénztáránál bányat-
pénzül lefektetni helyezni s az eöli szoló nyug-
tát az ajánlatához csatolni.

Vállalkozó a munkát a felhívástól számi-
tott egy héten belül köteles megkezdeni, s oly
erővel folytatni, hogy a munkák 180 munka
nap alatt befejezhetőek legyenek.

Az igazgatóság, az ajánlatok közül tekin-
tet nélkül az ajánlati összegre, szabadon vá-
laszthat, sőt azokat mind vissza is utasíthatja.

Oradea-Mare la 1a 30 Octomvrie 1923.

Kőszeghy József s. k.
ing. şef. dir. executiv.

VESZÜNKI szőnyegeket, butorokat,

teljes lak- és iroda-beren-
dezéseket, Wertheim kass-
zát, zongorát, csillárokat,
porcellánokat, régiségeket
stb. Meghívásra házhoz
megyünk.

Frankel és Fia
Str. General Mosui 10
Mezey Mihály-utca 10.

Ismét magas ár-
ban vezek arany
üzlet és brilliáns
tárgyakat

KLEIN

ékszerárház
Avram Iancu
(Korinthia-)

Bodega berendezés

szép, komplett, eladó.

„Ardeal”

Strada Clorogariu 8.
(volt Uri-utca 8. sz.)
Telefon 203.

Ebédli függöny

barna, fekete brokat,
vadonat új, 3 és fél
méteres drapériával,

sürgősen eladó.

Bwdul Reg. Ferdinand
(Rákóczi-ut) 30 jobbra
S Z Á S Z. 948

Vegytisztító üzlet

Bazár épület — Színház oldal.

ELVALLALOK mindennemű felsőruha
TISZTITAST Vasalások azonnal.
BORGOS SÁMUEL.

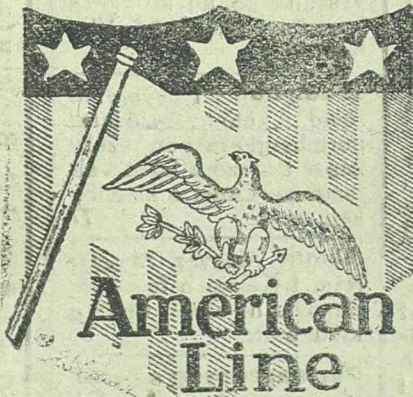

GROZIT asztali és kátránytermék gyár
Timisoara, Fabrica.

Simongáti lányok

Kapható a Hegedüs Hirlapiro-
da zenemű osztályában.

Bajkál koringő

Alapitva 1871

Alapitva 1871

Az AMERICAN LINE 1871 óta tart fenn hajójáratot ame-
rikai lobogó alatt Amerika és Európa között. 50 éves fenn-
állása alatt az AMERICAN LINE pontos és kifogástalan
szolgálatával oly becsületet szerzett, mely nevét nemcsak az
Egyesült Államokban, hanem az egész világon ismertté tette.

Rendszeres hetijáratok

Hamburghól — New-Yorkba

modern két- és háromcsavaros

MANCHURIA 13639 tonnás | MONGOLIA 13630 tonnás
FINLAND 12222 tonnás | KROONLAND 12222 tonnás
MINEKAHDA 17221 tonnás hajókkal.

Pompás berendezésű kajitók és III. oszt. Elsőrangú ellátás

Felvilágosítással szolgál:

N. Brück & Co. Bucuresti, Str. Sarindar 12

vagy

Fillale: Oradea-Mare, Str. General Mosoiu (Mezey M.-u.) 7

Utlevél- és utazási ügyekben díjtalan felvilágo-
sítások. — Pénzátutalások Amerikából ingyen!

Kérjen prospektust.

Kérjen prospektust.

A legkisebb hirdetés ára 20 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy szó ára 2 vastag betűs 4

1689

Magas caloríájú

lupényi kőszén, kokszt, szilózi szalon szén és speciális mosott kovácsszén

valamint belföldi

közép caloríájú szénket

azonnal szállít üzemek és szénnyagkereskedők részére

FERROCARBON

Szénkereskedelmi Társaság

Telefonsz. 9. **TIMISOARA** Agrár-palota

szilózi és belföldi bányák kizárólagos képviselői.

Fiók: CLUJ

Expozitura:

Calea Regele Ferdinand 70.

Petrosani, Kattowitz.

✕ Lévelezés ✕

Két Párisi iparművész ismeretség és a magyar nyelv gyakorlása céljából levelezne hozzájuk illő magyar urilányokkal. — „Házasság nincs kizárva”. — Csak teljes című levelekre válaszolunk. Cím: Coloman Chindler, 92 Boulevard de la Chapelle Paris (18 e). 34

„Komoly” jelígre levélven a kiadóban. 89

✕ LAKÁS ✕

Butorozott szoba esztleg teljes ellátással egy két intelligens fiatal ember részére kapható. — Levélbeli megkeresések: „Azonnal” jelígre a kiadóba kéretnek. 33

1-2 szobás, kon.háa, mellék helyiségek lakást keres gyermektelen házaspár f. é. november hó 15 ére, lel póst közvetítést fizetnek. Házigazdálkával szívesen tárgyalok. Cím: Sennefeld nyomda portásánél Str. Pintul Carol (Szilágyi D. u.) 6. 53

Egy háromszobás lakás, konyha mellékhelyiséggel, elcsérénk 2 szobás lakással, esztleg fűrdő is. Str. Francis Deák 2, garasohidi nyomda T. M.

Szoba keresetlik központban elegánsan butorozva, disztlingvált családnál, 1000-2000 Lei havibérért, közvetlen írásbeli ajánlatok „Fekete Sas” szállóba. 87H

Eladó házak

A város minden utcájában beköltözhető 60 ezer Leitől 3 millióig vannak lakások 1-5 szobáig butorral vagy anélkül, üzletek, sonterainek, szőlők, földek stb. Ha házat, üzletet, lakást, szőlőt, földet butorozott lakást eladni kiadni, cserélni akarja, forduljon bizalommal hozzám, disztkréten elintézem azonnal. Bizományba bármint elfogadok.

Weisz Gizi

KÖZVETÍTŐ IRODÁJA
Str. Tipografiei (Nyomda-utca) 4. szám.

✕ Alkalmazás ✕

7 éves bankpraxeissal bíró tisztviselő (önálló folyószámla vezető, gép- és gyorsírásban jártas) állást keres. Megkereséseket „szorgalmas” jelígre a kiadóhivatalba kér. 881

Szakácsnőki teljeseen önállóan jól főz felvetetk. Cím a Hegedűs Hírlapíródában. 57H

Vésnök tanuló, lehetőségek némi rajztudással felveszünk. „Sunfi-ld” domborműnyomda, Strada Vlahtuta 29.

Erdélyben jól bevezetett rövid, kötött, szövött, norinbergi árukban szak-képzett utazó állását változtatná. Cím a kiadóba kér. 77

Német Magyar, Magyar Német Kelemen féle szótár olcsón eladó. Cím a kiadóban. 55

Perzsaszőnyeg szövéséhez csomózó gényök felvételnek. Piata Ósitér 12. 97

Egy mindenek szakácsnő és egy gyermekleányt azonnal kedvező fizetéssel felvesz Csárou kapitány. Érdeklődni lehet d. e. 9-11rig Str. General Berthelot (Sal F. u.) 4. sz. 92H

Perzsa szőnyegek

gyári szőnyegek minden nagyságban, keskeny szőnyeg, függönyök hálósobák nagy választékban. Wertheim-kassák minden nagyságban, lezállított áram mellett.

Beck Benjamin

Strada Cogălniceanu
(Várady K. u.) 11. sz.
TELEFON 17-08. SZ.

Mechanikus gép akatos állást keres gyár vállalatnál Több nyelven beszél. — Megkeresések 5 óra huszálakt nyáben Mark o őrmesternél 93H

Perfect szakácsnő azonnali belépésre keresek, Doktor Markovits Str. Episcopului Pavel 7. 90H

Kereskedelmi végzett leány szombat megterítéssel azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóban. 84H

Mindenek leány felvétetik Berkovits Ferenc u 10. Lángnál. 82H

Mérlegképes könyvelő, önálló levelező, kereskedelmi ügyletekben járatos állást változtatna. Megkereséseket „Reprezentabilia” jelígre Lloyd Express, Cluj, Str. Iuliu Maniu 4. továbbít Lloyd 2118

Fiatal szakácsnő felvétetik Str. Pintul Carol (Szilágyi Dezső u.) 4. II. em. 79

Raktárnoki, incassói vagy ehhez hasonló állást keres megbízható fiatal ember. Cím meg tudható a kiadóhivatalban. 75

24% kamatra keresek magánpénzt teljes fedezetel. Adósvételi Rt. Petrosani (Széchenyi-tér) 11. Értékesítési délután.

Eladó I. C. Brătianu (v. Szaniszló) - utca közepén 5 utcára nyíló nagyjövőjű sarokház, ebből 150.000 lei, a hátralék 12% évi kamattal, csak eladó halála után fizetendő. Bővebbet: „ARDEAL” Str. Episcopului Ciorogariu No. 8. (volt Uri-utca 8 sz.) — Telefon 203.

Eladó kisebb, nagyobb ház és lakás, 2 szoba fűrdőszobával, orvosi rendelőnek, irodának átad. Törkölymezőn szőlő 2 házzal, felszereléssel olcsón megvehető. Keresek kalap-szalonnak központban üzlethelyiséget. Aki házat, szőlőt, üzletet, lakást vagy bármilyen ingó-ágot eladni vagy venni akar, forduljon bizalommal irodámhoz, megelégedésre közvetítek, bízománnyal bármint elfogadok.

Özv. Zilahy Gyuláné általános kereskedelmi irodája, Strada Alapi-utca 1. Otthon 1-4-ig.

Orák Tiszay

szakszerű javítását a legkomplikáltabb típusúakra végzi Strada Alexandrii (Teleky-utca) 9. sz. alatt
Jutányos árak. Precíz munka.

✕ Adás-vétel ✕

Eladó 3 szobás, patkótes, komfortos lakás Mácsik 3 szobás, komfortos lakás 30.000 Lei telépésért. Weisz Gizi, Str. Tipografiei (Nyomda-utca) 4. 8

Eladó Str. Alexandrii (Teleky-utca) sűrűsén ház nagy udvarral azonnal átadható üzlettel és lakással. Értekezni Feledi Sándor Str. Brătianu (Szaniszló u.) 63. 45

Káposztacsoda szép 4000 fős kicsiben is eladó. — Str. Alexandru (Teleky-utca) 18. alatt. 68H

Eladó abroszok, szalvétákkal, selyem batik, kicai és nagy lámpaernyők, rózsaszín selyem valta paplan, ebédli perzsa és szmírna szőnyegek, képek, indiai ezüst szál, fehér és fekete kócsag, egy nyest és egy barna róka boa, silskin rövid kabát, silskin gallérok, egy férfi bunda nutria béleléssel és silskin galérral. Bulew. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30 Jobbra Szász. 65

Megérkezett a Chemnitz lerakatban a legjobb gyermek harisnya. Gyári árak. Str. Cosbuc (Szalárdi-utca) 9. Bejárat Alapi-utca emeleten. 1681

Eladó harci kanári madarak, Str. Alexandrii (Teleky u.) 30. Szalay szobánál. 95

Vas és rézbutor

készítő műhelyemet Saguna (Kapucinus) utcáról Cuza Voda Szacsvay-u. 63. szám alá helyeztem át, ahol gyári árban kaphatók: ágycsillagok, szekrények, gyermek-ágyak, összehajtható vas-ágyak, mosdók, vasfogasok, sportkosztik, gyermekbútorok, szodronyágybélések.

Kórházak, intézetek és szállodák berendezését jutányosan vállalom.

Szabó, lakatos.

Remélem

tudja már, hogy leggyorsabban intézi el utlevélét és vízumát Kolozsvárt, Brassóban és Bukarestben

DEUTSCH és FIA határiróddája Pannónia kávéház

Zongora rövid, keresztthuros, fémszerkezetű kitűnő hangu

Pianino Gebrüder Stigl teljesen új állapotban sűrűsén eladó **Sternbergnél** Piata Unirii No. 2 Telefon 13-45

Eladó díofa ebédli bőr székkel, ébenfa szalon, gyöngy és réz berakással, antik szekrény, íróasztal, consul tükör, ovel asztal és egy elcsó pulterős hálszoba Bulewardul Reg. 5erdinad (Rákóczi-ut) 30. Jobbra. Szász. 63

Üzlethelyiség azonnal kiadó, ócska ajtó, eblakok eladók. Cím a Hegedűs Hírlapíródában. 91H

Használt fekete női átmeneti kabát, fekete férfi téli kabát, egy sötétkék férfi öltöny, továbbá leányka ruhák (12-13 éves), cipők és 37 es spangnis kivágott fekete látkcipő jutányosan eladó. Strada Cuza Voda (Szacsvay-u) 19. sz.

Jékarban levő 2 szoba butor eladó, Str. Alexandru (Teleky-utca) 53. 85H

26 folyóméter vasárca-kerítés és 2x2 szálnyu vasajtó eladó. Dr. Géher Géza, Gerliczy palota. 83H

Kiadó eladó lakás 24 óra alatt disztkréten elintézem.

Weisz Gizi Strada Tipografiei (v. Nyomda-utca) 4 szám

Hölgyek figyelmébe!

Elegáns kosztümök, utcai és estélyi ruhák készülőnek

E. Fränkl Hermine szalonjában

Strada Szaroveszky-utca 11. szám, Szaroveszky és Str. Petru-utca sarok.

Eladó sirlámpák

különléle színben.
1 gyöngyörű antik szalon-asztal
1 antik díván
1 antik commode szcretaire
1 álló íróasztal
1 betegnek való asztal
1 exminsiter szőnyeg festett fali tányérok.

Humanitas Strada Alexandrii (volt Teleky-utca) 11.

Str. Reg. Ferdinand 9. Stepper cukrászda mellett, Özv. Petriné látszerész üzletében tekintse meg

HERBST ékszerész raktárát és a kiskertben az árakat. Brillantot, arany- és ezüstdisztárgyakat, órákat olcsón ott vásárolhat. Brillant, arany és ezüst magas árakat fizet.

✕ Különlélek ✕

Fiatal ügyvédet keresd társnak irodájába, számos vállalat jogtanácsosai teendőit végzi. G. fás Elemér és Apáthy Zoltán ügyvédek, Dicsőszentmóni n.

Uttelekhez, bérlethez legjutányosabban isztitunk. Kétféleképpen fényképez Str. I. C. Brătianu (v. Szaniszló-ut) 25. szám.

Bizományba elfogad bármilyen fehérneműt, porcelánokat, szőnyeget és képeket Bulewardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. Jobbra Szász.

Magánpénzt bármilyen kevés összeget kézzelírtan egy órában belől kiaditunk. Külfönbjárati utazást, lakásokat tudunk Str. Episcopului Pavel (v. u.) 5.

Koszt, kvántély kaph Str. I. C. Brătianu (v. Szaniszló u.) 48.

Bevezetett iparváltomhoz közreműködőket keresek Ingatlan-ösítéket hasznosító, destdadok 100-200.000 Leire, Hirsch, Str. Corniceanu 8. emelet.

Elvesztett tolladiz, darfejt. Megtalálójára illő telmet kap. Str. Lakato

Eladó sző

Nagysötétágon 3 1/2 szep parkkal, 2 szobakonyha, k-mara, teras, pinco, — téglapületek, lával tedve — istálló, csiszin, dirznóól, n. táblásszekér, ló és takarmány egész térszerzőmokkal és folszereléssel. Értekezni

„Ardeal” Str. Ep. Ciorogariu (v. Uri-u.) 8. — Telefon

Magas árba veszek

brillians, arany, ékszerkeket és díszes tárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szálpaelást, arany más hamis logot

Freund Bonjám ékszerész, Nagyvárad Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 11 sz. Széchenyi-szálló épületében

Ékszer alkalmi áron kaph

24 óra al

készítünk női és férfifelhőrneműket, kelengyőket, női és gyermek felső ruhákat

Erdős Malvin r. Piata Unirii (Szt. László-tér) 7.